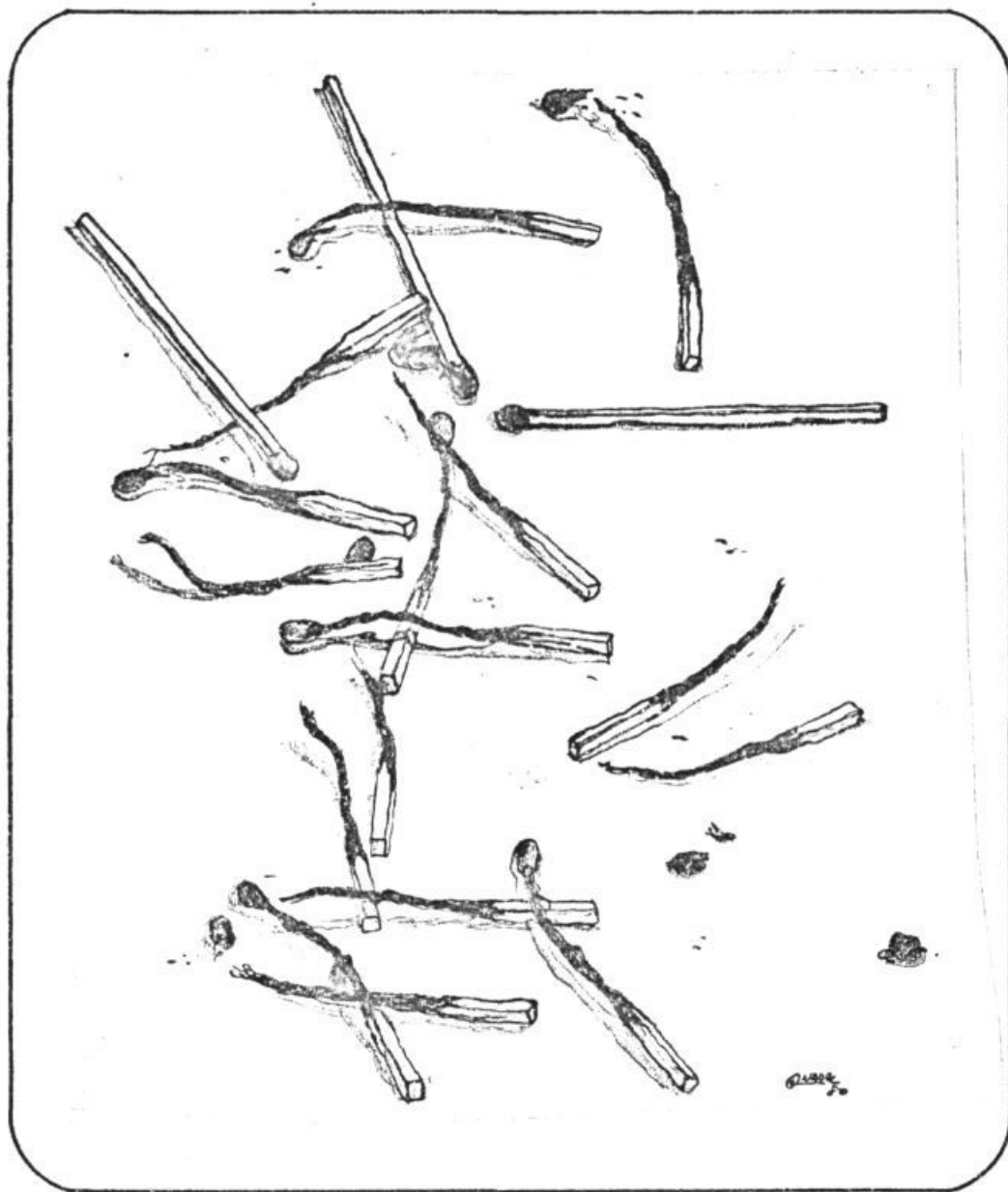

Flor de card

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

novembre de 1980

PARLEM DE DIVORCI

Un dissabte horabaixa, enrevoltant la camilla i per parlar del divorci, un tema ben actual, ens reunirem en Joan Rosselló -el Rector-, en Ramon Lladó, n'Antònia Servera i en Josep Cortès. Us oferim el resultat de la xerrada.

-oOo-

JOSEP.- Per ventura cada un podria donar sa seva opinió i després ja en parlarem entre tots. ¿Què trobau si començava es Rector?

JOAN.- Jo vull començar dient que xerraré només en nom meu, com a Joan Rosselló, encara que a vegades sigui difícil separar sa persona d'es càrrec. No vull dur cap representativitat que no tenc i que ningú no m'ha donat.

Jo faria una distinció molt senzilla i elemental, i és que una cosa és s'Estat i s'altra l'Església. O sigui, crec que s'Estat té poder per fer ses seves lleis, per regular es contractes fins i tot familiars d'es seus súbdits. Sa manera concreta és s'Estat que l'ha de dir. I l'Església també crec que té es seu dret a establir unes lleis, unes normes, en relació en es seus creients. Jo, com a cristià, crec en sa indisolubilitat d'es matrimoni. Ho dic en so sentit que dos que s'estimen volen que aquest amor sigui etern, per dir-ho amb una paraula clàssica. Per lo tant volen que duri sempre. Ara, també crec que hi pot haver uns cassos concrets en es quals aquesta convivència pugui arribar a ser insostenible. O sigui, que no hi hagi aquest amor. Per lo tant crec que aquí l'Església ha de trobar uns medis per salvar aquestes situacions personals. Més que, p'entura, a nivell de principis, a nivell de pràctica i d'acostament a sa persona humana. Jo diria això.

ANTONIA.- Jo lo que diria és que, en vista que sa societat no permet viure junts sense estar casats, estic molt d'acord amb so divorci, perquè pens que només se poden conèixer, ses persones, quan conviven. I ja que sa societat no ho permet, si no hi ha es divorci, es matrimoni podria arribar a ser un infern. Moltes vegades s'han posat es fills com a manera d'aturar es divorci. Jo crec que se foten molt més si estan dins un ambient de crits i que no hi hagi amor, que no si estan només amb son pare o amb sa mare. Crec que necessiten un ambient tranquil i de pau, no de tensions. I de fet, en una parella que no s'estimen gens i que hi ha tensions continuament, ets al.lots s'hi han de sentir molt malament. Crec que en lloc d'aturar-ho, això d'es fills, ho hauria d'empènyer.

JOSEP.- Jo crec que l'Església, amb això, va un poc enrera d'es temps actuals. Perquè no admet es divorci, però sa gent no en fa cas. Si dues persones no s'entenen, si han arribat a un punt en que no poden viure junts perquè han deixat d'estimar-se o p'entura perquè no s'havien estimat mai i no ho sabien, maldament l'Església digui que no se poden divorciar, aquesta gent se separa. Acceptant això, l'Església, només legalitzaria una situació que de fet ja existeix.

JOAN.- Crec que sa falla és que, degut a unes circumstàncies històriques, de cultura, de civilització o de lo que li volgueu dir hem casat tothom per l'Església. I per jo ha estat sa primera passa mal donada. Jo crec que per l'Església només s'haurien de casar aquells que estan convençuts i que volen seguir sa seva llei general. Per lo tant, ets altres no s'hi haurien de casar. Hem estat, i estam condicionats, per desgràcia, per una societat, per una manera de pensar de molta gent, que tenen es matrimoni només per un contracte per salvaguardar s'institució familiar. I, de vegades, sa part jurídica passa davant sa part humana, sa part afectiva i sa part personal, que és de fet lo que s'ha de salvar sempre: sa persona. Jo crec que l'Església, per exigència de s'Evangeli, ha de defensar sa indisolubilitat d'es matrimoni, però hauria d'arbitrar unes maneres per aquests cassos on pateix sa persona. Estic d'acord que ets infants no haurien de sortir mai perjudicats. Ni ses persones.

ANTONIA.- Ni ses persones. Perquè si després d'estar casades, dues persones, se'n temen que no s'entenen, ¿com poden tornar començar? Ja que s'han equivocat un pic, lo seu seria poder tornar començar, poder tornar refer ses seves vides.

JOAN.- És que jo ho defens, a nivell personal. A nivell de principi s'hauria de defensar sa indisolubilitat. Ara, a nivell pràctic, crec que l'Església sa primera, ha d'arbitrar uns medis per donar solució an aquests cassos concrets.

.../...

.../...

A més, crec que l'Església no hauria de tenir por d'arriscar-se. Hauria d'acceptar es risc o es perill de pegar a sa paret, com un que va a les fosques.

JOSEP.- És que si no t'arrisques sempre estàs aturat. I per ventura l'Església és una màquina tan grossa que és mala de moure. Fer canviar una cosa fonamental, com és es matrimoni, és difícil. Realment s'unitat familiar és un d'es fonaments de l'Església i d'aquesta societat, i exposar-se a desfer-la, potser que pensi que perilla sa seva organització.

JOAN.- Jo crec que an es pobles petits encara pesa massa s'ambient. Noltros, per sa petita experiència d'aquests cursets pre-matrimonials, per exemple, els feim un audiovisual on se'ls demana perquè se casen per l'Església. Per posar un exemple, en es grup que jo anava, domés eren tres parelles, però tots estaven ben d'acord que se casen per l'Església perquè sí, per tradició, per rutina, per ca-seva ...

JOSEP.- Però hi ha una sèrie de cassos que no són corrents. Perquè així com l'Església no accepta es divorci, a vegades sí accepta sa separació. Què en deis d'això?

JOAN.- Accepta sa separació, però no se poden tornar casar. Altra cosa és sa nul·litat d'es matrimoni, que és reconèixer que abans no hi ha hagut ja es vincle matrimonial. És distint. Ara aquí no entrarem dins es temes tan coneguts de ses famoses anul·lacions d'artistes i no-artistes, de dobbers i no-dobbers i tot això.

ANTONIA.- Jo crec que es dobbers hi fan molt, perquè de fet, mira a qui li ho anul·len.

JOAN.- De fet, aquí, jo no sé l'Església... Perquè a vegades hauríem d'clarir lo que entenem per Església.

JOSEP.- Jo crec que sa gent, quan diu Església no pensa en sa comunitat de cristians, sinó en so Rector, es Vicari, s'edifici...

JOAN.- Si, i a nivell més gros pensa en el Papa, es Bisbes... Jo crec que sa primera passa que ha de donar l'Església és reconèixer unes falles que hi pugui haver i que de fet hi han estat. Com que la formam noltros, hem de reconèixer que hem fallat. Per altra part crec que ha de tenir coratge per cercar camins nous que responguint en es temps actuals. Amb s'Evangeli en sa mà, no pot estar aturada. Ha de donar una resposta an ets homes d'avui, an es cristians d'avui.

JOSEP.- Per ventura en Ramon, que acaba d'arribar, podria afegir algunes coses...

RAMON.- Jo crec que l'Església, a partir de s'Evangeli, ha de predicar una indisolubilitat que es cristians han de perseguir com un ideal; i a partir d'aquí seria un poc anti-divorci. Ara, lo que no s'ha de confondre són es plans, en so sentit que una cosa és anti-divorci i una altra anti-llei-de-divorci. Una cosa és l'Església, que té una paraula que dir p'es cristians i una altra sa societat civil, on no tots són cristians. Per tant se li ha de reconèixer una certa autonomia a s'hora de donar unes lleis. Ara, si per una d'aquelles coses s'arriben a situacions desesperades o irreversibles, p'entura l'Església hauria de fer un pensament i admetre aquesta situació com a trencada. Perquè es matrimoni se fona - menta damunt s'amor, i quan aquest amor desapareix és quan s'ha de fer sa pregunta de si hi ha matrimoni o si no n'hi ha. P'entura l'Església hauria de considerar aquest punt. Ara, si l'Església té una paraula que dir, l'ha de dir p'es cristians. No per sa societat, que té uns altres mecanismes.

JOSEP.- També hauria de considerar l'Església que, com deia n'Antònia, dues persones no se coneixen fins que han tengut un contacte espiritual i físic. Si sa societat actual només permet s'espiritual, i quan coneixen s'altre veuen que no era allò lo que esperaven, han de tenir dret a una altra oportunitat. No poden estar condemnats a ser infeliços tota sa vida.

ANTONIA.-I és això. Sa separació que dóna l'Església, que no permet tornar-se casar, enc que siguin cristians, jo trob que aquestes persones que s'equivoquen han de tenir una altra oportunitat. Se pot tornar esti-

.../...

.../...

mar i seguir essent cristians.

JOSEP.- I precisament aquests que s'han casat, se separen i se volen tornar casar, són es que més creuen en so matrimoni, o si no no tendrien ganes de tornar-ho provar!

JOAN.- Jo, com he dit abans, crec que l'Església hauria de tenir una pa-raula per aquests cassos.

JOSEP.- Jo no estic massa enterat de sa història de l'ESglésia, però crec que deu haver anat canviant postures al llarg des temps.

JOAN.- Per ventura convendria fer un estudi damunt això. Jo, ara, no n'es-tic massa al corrent.

JOSEP.- Jo crec que si ara, l'Església, té un cert reviscolament dins es joves, i estic parlant de Sant Llorenç, és perquè xerra amb so seu llenguatge. Si agafa postures immovilistes amb lo d'es celibat o es di-vorci, no té res que fer. Són coses que vendran, perquè sinó, no tendrà ningú, ni capellans ni creients. No se pot estar tancat dins una closca i no canviar.

JOAN.- Jo estic d'acord en que l'Església s'ha de mirar a ella mateixa dins s'Evangeli i cercar uns camins nous dins cada circumstància. Sa so-cietat canvia cada pocs anys i a cada lloc concret. S'ha d'arriscar i no s'ha de cansar de cercar. De fet això és una cosa que preocupa a sa gent d'Església, seglars, bisbes, cardenals... No se tracta de dir: sempre ha estat així i s'ha acabat. No.

RAMON.- A nivells d'investigació, no oficials, se van donant passes i s'estudien aquests cassos a partir de s'Evangeli i de ses situacions re-als de sa gent. Així com abans s'anava a una llei estricta, p'entura a-vui se va més a una consideració d'es cassos.

JOSEP.- En lo que pareix que tots estam d'acord és en que l'Església ha d'arbitrar unes normes p'es cristians i ha de deixar que s'Estat en faci unes altres per tots et_s espanyols en general, siguin o no cristians. No s'ha d'aficar l'Església en ets assumptos de s'Estat ni s'Estat en sos de l'Església.

ANTONIA.- Jo estic d'acord, però, avui sa societat és catòlica, ho vol-guem o no.

JOSEP.- Damunt es paper, però.

ANTONIA.- A nivell de poble, diria jo. Lo que jo vull dir és que si una parella jove no creu en l'Església, s'hi ha de casar, o sinó s'ha d'en-frontar amb ca-seva i amb sa societat. I això és molt mal de fer. Xerr a nivell de poble. Estàs obligat. ¿Què has de fer? ¿Barallar-te amb ca-te-va? ¿Fer que es teus fills siguin uns marginats? No te queda més remei que fer-ho. A pesar d'anar en contra de ses teves idees. Has de fer aque-lla comèdia un dia. I si es capellà és un poc conscient ho passa tan ma-lament com es que se casen.

RAMON.- A l'Església lo que li ha d'interessar és tenir cristians, no gent apuntada en es llibres.

JOSEP.- Per tant, tot és qüestió d'educació religiosa.

JOAN.- I un capellà, o ha de fer sa comèdia que diu n'Antònia o ha de rompre. Perquè p'entura tu estàs d'acord amb aquells joves, perquè obren conseqüentment, i no te queda més remei, per lo que sigui, que seguir do-nant aquells sacraments, maldament no tengui raó d'esser.

RAMON.- Això que tu dius s'ha d'acceptar fins un cert punt, perquè s'han d'anar prenent postures maldament hi hagui enfrontaments amb sa família. De totes maneres, crec que augmenta es número de persones que se casen només per lo civil. P'entura no a Sant Llorenç, però sí a nivell general.

ANTONIA.- Jo estic d'acord amb això, però abans de barallar-me crec que seria capaç de fer sa comèdia.

RAMON.- Per part de l'Església, maldament sigui tímidament, se va fent

.../...

.../...

feina damunt això. Si aquests darrers anys s'exigeix una preparació a s'hora que una persona demana un sacrament, és precisament per fer-los conscients de lo que fan. Que no sigui un costum sinó a partir d'un plan tejamet de fe.

ANTONIA.- Jo trob que està molt be això, però, enc que tu siguis conscient, és mal de fer ser conseqüent.

JOAN.- Ho és.

ANTONIA.- I l'Església no pot obligar a unes persones a enfrontar-se amb sa família i sa societat.

JOAN.- Jo estic d'acord en lo que deia en Pep, que tot es qüestió d'educació. Ara hem de pagar totes ses centúries de repressió o de lo que li volgüem dir. Ha de ser qüestió de, a nivell petit, donar unes passes a fi de mentalitzar un poc sa gent.

JOSEP.- Però és possible que sa solució vengui quan es que ara tenen 20 anys siguin padrins.

ANTONIA.- De fet, ara, voler-ho tallar en sec és impossible.

JOSEP.- I no les pots retreure res, an es vells d'ara, perquè des que varen néixer els ho han aficat dins es cap, i per ells això és sa veritat.

JOAN.- I lo important és que també ells han de ser conseqüents amb ells mateixos.

JOSEP.- Ells ho són!

ANTONIA.- És que ho tenen tot an es seu favor, amb això!

JOAN.- És que ells varen ser fills d'un temps. Ara, noltros no podem es ser fills d'un temps passat. Ni ho hem d'esser. Que de vegades tenim més coratge a nivell de paraules que a nivell d'obres, també és ver. Però això, fins i tot, és acceptar sa pobresa mateixa de s'homo.

RAMON.- Jo crec que això s'ha de plantejar des d'una maduresa, per no caure dins un divorci, d'aquests que deim tant a l'americana.

JOSEP.- Pens que tant es divorci com es matrimoni s'haurien d'agafar d'aquesta manera que deis. Ni s'haurien de poder divorciar sens haver-s'ho pensat be, ni s'haurien de poder casar sens haver-ho experimentat be.

ANTONIA.- Aquí mos tornam trobar amb sa societat.

JOSEP.- És que xerram a nivell utòpic.

ANTONIA.- Sa societat no permet que dues persones visquin juntes sense casar-se i jo pens que és sa convivència lo que fa que se coneguin.

RAMON.- I pensant amb això, jo crec que on s'hauria d'insistir més és en sa preparació d'es matrimoni. I no sols una preparació de tipus religiós, sinó des de convivència fins a educació d'infants.

JOAN.- I social, cultural, política...

JOSEP.- I sexual. N'hi ha molts que se casen per una equivocació sexual i llavors, moltes vegades, són es més desgraciats.

ANTONIA.- Jo crec que és lo més necessari. És absurd que una parella se casi sens haver tengut cap tipus de relació sexual. Moltes vegades és per aquí que falla es matrimoni.

JOAN.- És molt complexe això. Però de fet, crec que s'educació és bàsica, essencial i és sa primera pedra per construir una família.

RAMON.- Si. I l'Església, en aquests cursets matrimonials que fa, ha de donar uns continguts que tocara donar sa societat civil. En definitiva, a vegades feim una labor de suplència.

.../...

.../...

JOSEP.- És que tot això s'hauria de fer a s'Escola. Però per a mi val més no parlar-ne de s'Escola, perquè mos exten^{dr}iem massa i sortiríem d'es tema.

JOAN.- En definitiva, jo crec que tot lo que sigui fomentar sa responsabilitat dins sa gent, crec que és molt vàlid. I crec que ets idealistes, es somiadors i es poetes encara teⁿen un lloc dins el món, maldament pareix que sa societat els ha bandejat. I jo crec que tenen una paraula que dir.

Se n'ha cuidat en Josep Cortès

al pallaso

Els ulls caiguts baix d'una màscara colorida,
el rostre tenyit amb pinzellades màgiques,
una rialla fresca que en fa néixer cinquanta,
a darrera hi ha el llarg caminar: la vida.

Les tristes passes per les rossegades cortines,
la música festivalera. Surten; estiren els llavis; riuen.
Els vestits lluents amb púrpura de colorins,
les sabates grosses i foradades; canten cançons; riuen.

El fatigat trescar tot arreu del món
fent riure i fent ballar els dies; sempre triomfants,
en el cercle on tota la seva alegria els ha dada.

Fantasies d'al.lots i grans
il.lusions de la fira esperada,
tornen com cada any els pallasos.

Rafel Duran

Francisco Umbert Perelló
CA'N XESC

Reparaciones Eléctricas del Automóvil

c/. Clavel, 20 — Teléf. 56 90 67
SAN LORENZO (MALLORCA)

LA EQUITATIVA
assegurances

ALFA
màquines de cosir

BERNAT POLIT

Cardassar, 17

Parlem una mica d'EDUCACIÓ-1

Tenc preparat un plà referit a l'educació del temps lliure i que enllaça amb l'article del mes passat; però potser abans de publicar-lo cal parlar una mica d'educació sense enfadar-nos, cal emmarcar la línia de pensament amb la qual es teixí l'esmentat article.

Si, ja ho sé, pentura és ver, no cal parlar d'educació (ai las!) puix tothom ja en sap prou. Aquest és potser la primera paret que haurem de superar els educadors (tots som educadors) a diferència de moltes altres professions. D'altra banda és lògic. Al cap i a la fi l'educació és una empresa a llarg termini, els resultats no es veuen ara, ni demà, ni l'any que ve. Si hi ha sort potser es veuran passats vints anys, quan poguem parlar de l'acció d'aquest ninet que avui passa per davant nosaltres amb la cartera a l'esquena i els ulls plorosos de fred. Aquesta és la primera causa del "bon opinar" anc que sigui sense el més mínim fonament.

Posaré un exemple, tothom sap que perquè el seu cotxe funcioni li ha de posar un líquid que es diu benzina; si envers d'això li posa mel o aigua al cap d'uns segons podrà comprovar el seu error, i les coses tan palpables lleven tota oportunitat de discussió (jo pens, jo dic, jo cerc...) sobre el combustible dels cotxes. Idó bé, parlant d'educació el plaç de comprovació són anys.

El mateix exemple ens podrà il·lustrar una altra característica; l'educació no és el resultat d'un acte concret (el fet de posar benzina al cotxe) sinó de la interrelació de multitud d'aspectes de la vida. Es a dir, en educació no hi ha receptes milagroses que facin "canviar" als nins, és un procés complex on hi intervenen multitud de factors (des de l'estructura de la família al pressupost que destina cada estat a l'ensenyament -factors d'altra banda enumerats gràficament en un passat "flor de card"-). Gairebé podríem dir que "tot" el que ens volta parla als nins i a tots, ens forma, ens educa (o ens deforma i deseduca).

Un altre aspecte a considerar és l'evolució de les teories de l'aprenentatge o sigui les respostes a la pregunta, com aprèn el nin?. Teories que fa molts d'anys han canviat i que pareix ésser que encara hi ha molt poca gent que se n'hagi adonat. Potser una idea síntesi d'aquesta evolució l'ens donaria el cartell-de l'escola de pares-que no fa gaire es va donar a la majoria dels nins (l'intent d'implantació de la qual va fracassar estrepitosament) i que deia "los hijos no obedecen: imitan".

De moment potser això basta. Sempre que parlem d'educació hem de contar amb els problemes que es deriven d'ésser una empresa a llarg termini. D'altra banda conve pair els dos conceptes esmentats:

- quins factors intervenen en l'educació ?
- de quina manera aprèn el nin ?

guillem pont

"el foc és mitja vida"
l'altra mitja
és trobar
una flor
a mig camí.

el desig
de saber més
és la mel
d'aquest viure una mica cada
dia

la parla fa a l'home diferent de la bèstia. La parla:
allunya o apropa?

ACORDS DE L'AJUNTAMENT

PLE DEL 4 DE NOVEMBRE DE 1980

- Convocar un concurs per cobrir la plaça d'electricista durant l'any de 1981.
- El batle proposà que s'haurien de cobrir tres places de municipals amb personal interí. Quan la Comissió de Governació hagi fet l'informe pertinent, ja en tornaran parlar.
- El batle també trobà que s'hauria dellogar un arquitecte. Les Comissions d'Obres, Hisenda i personal quedaren encarregades de fer el corresponent informe.
- El batle creu que hauríem de comprar un camió, però com que els regidors trobaren que ^{no} feia gaire falta ^{que} se'n podien desfer, ho deixaren anar.
- En lo que estaren més d'acord és que els municipals havien de menester un cotxe. Miraran que valen i a la pròxima sessió en tornaran parlar.
- Com que han de fer un magatzem, encarregaren a uns quants regidors que cercassen el lloc millor, i en parlarien el mes que ve.
- Com que no se fiaven de que els terrenys que el batle passat va comprar per posar-hi la Creu Roja fossen tan grossos com deien els papers, aprovaren que els tornarien canar i que si els comptes no s'avenien, provarien d'arribar a un acord amb la venedora. Si aquest acord no era possible, llogarien un misser perquè defensàs els nostres interessos.
- També facultaren al Sr. Pont i al batle per tantejar la compra d'uns terrenys on sí que hi cabés la Creu Roja.
- Així com s'havia acordat a la permanent del dia 24, ratificaren que se faria una reforma a la Plaça de l'Ajuntament.
- Encarregar un estudi econòmic a un tècnic sobre lo que han de cobrar a les instal·lacions temporeres de les platges.
- Redactar un informe per asfaltar un parell de carrers.

Resum a càrrec d'en Josep Cortès

crònica d'un concert

El passat diumenge, dia 23 de novembre es va celebrar, a l'Església Parroquial una missa i un concert en honor a la Patrona de la Música, Santa Cecília.

Hi vaig anar, com molta altra gent, i quan vaig entrar dins l'Església la missa ja era començada i el temple estava ple. Em va sorprendre trobar-hi tanta gent i vaig pensar que un dels motius era perquè després de la missa actuaria la banda municipal de Sant Llorenç, i la gent, a més de complir amb el precepte dominical, aprofitaria per escoltar música. Durant la celebració de la missa, dins el temple hi havia un silenci respetuós. Després no va ésser així.

Quan la banda es preparava algunes persones sortiren i altres varen agafar posicions.

En primer lloc es va interpretar "FIESTA ESPAÑOLA", pas doble de A. Carmona. En la meua opinió la sonoritat de la banda dins el temple era molt bona. S'apreciava el sò del nou baix, així com tots els altres instruments. Vull dir que no som entès en música, però és una cosa que m'agrada; per això no espereu trobar aquí una crítica de la interpretació, amb les seves virtuts o defectes.

Després varen tocar "EN UN MERCADO PERSA", intermedi de A. Ketelbey. Aquí va sortir més gent i, conseqüentment, hi va haver més moviment de persones dins el temple. Ja se podia sentir un murmurí.

Va seguir "TIERRAS LLANAS", ball castellà de M. i V. Romero. El renou de la gent ja se sentia més fort. Va sortir més públic; alguns al·lots corrien pel passadís i podies sentir alguns comentaris que no tenien resque veure amb la música.

En darrer lloc tocaren "PINTURERAS", pasdoble de M. Alonso. Ara, quasi

.../...

.../...

era impossible seguir la música. Sortia més gent, més moviment pels passadissos i se xerrava més fort, sobretot quan tocava tota la banda. Però quan tocava amb més suavitat, no per això hi havia manco renou. Ho vaig comparar amb el silenci que hi havia durant la missa i pens que se va perdre una bona oportunitat d'escoltar música, cosa que passa poques vegades. Si això passa dins una església, què deu passar quan la banda actua a la plaça! No ho vull ni pensar!.

Felip Blau

llibertat d'expressió

Encara que bastaria referir-me a nivell local per demostrar que no hi ha llibertat d'expressió, he estimat més convenient, per no destapar altra vegada lo que una autoritat local va denominar "agua de borrajas", referirme a un nivell més ampli, a nivell general.

Lo que pretenc demostrar aquí, com ja ho he intentat fer altres vegades, és que de democràcia en tenim molt poca. He agafat per demostrar-ho lo que per jo és un dels puntals perquè existesqui vertadera democràcia: la llibertat d'expressió.

Democràcia, al meu entendre, també inclou que la gent es pugui expressar lliurement, i això pareix que no ho tenen massa clar els nostres governants.

Segrests de llibres, revistes, pel·lícules, exposicions; detenció i processos d'editors, directors de periòdics, periodistes, escriptors..., i damunt tot això encara hi ha qualque ministre incrèdul que pensa que tot hom és com ell, que ens vol fer creure que tenim plena llibertat d'expressió.

Quan llegesc que la Constitució garantitza la llibertat d'expressió, i llavors veig tot lo contrari, estic pensant que els dirigents se'n foten de la Constitució davant tothom.

M'estic tement que la màscara de teatre tatxada que molts ja crèiem desapaïscuda, torni estar entre nosaltres.

Alguna cosa passa quan es fa necessari cridar altra vegada LLIBERTAT pels carrers, i al meu entendre no és retallant llibertat que es construeix una democràcia com Déu mana.

Els ministres diuen que no hi ha censura, que no existeix. A mi em fan gràcia, perquè el que és clar és que quan les forces de cultura volen fer cultura contra uns determinats interessos, aquesta censura inexistente apareix per perllongar tota idea que no sigui del gust de l'amo.

I lo que encara sap més greu és que la justícia militar, com si no n'hi hagués de civil, intervingui en judicis d'aspectes relacionats amb la cultura. Això em fa pensar que lo militar, en aquest país, encara està molt pardamunt lo civil, i això no pot esser mai garantia de democràcia. Una cosa pareix certa i és que els ministres de cultura, fins ara, ignoren per complet la cultura.

Quan del govern es diu que la llibertat d'expressió sols es pot reclamar als països democràtics, ens podem desenganyar per ara, perquè el nostre país, aquest país de països, encara no és democràtic.

Antoni Sansó

CARTES

Amic Josep,

Perdona si t'ofenguí quan vaig dir que considerava que insultaves els teus coterranis quan digueres el que digueres. Realment, jo no conec aquestes persones i, per exemple, dir-li ase a un ase, porc a un porc, o cà a un cà, no és insultar aquests pobres animals.

Que la bandera de Balears ha estat FINS ARA la del Castell no són jo tot sol qui ho diu, Déu me n'alliber, pobre de mi!.

Ho diu l'historiador Guillem Ferrana abans de 1778 (Arxiu del Regne de Mallorca, Miscelània Pascual, tom XII, p.198).

Ho diu el 1841 Joaquín Mª Bover al tom II p.783 de la seva "Historia General del Reino de Mallorca".

Ho diu el poble de Maó l'any 1860 (Josep Hospitaler: "Descripción de los Festejos..." Pg. 33, 42 i 30).

Ho diu l'historiador Alvar Campaner al "Cronicón Mayoricense, pg. 40".

Ho diu el Cronista Oficial de Palma el 1906.

Ho diu l'Estatut d'Autonomia de Balears de l'any 1932.

.../...

.../...

Ho diu l'informe del Partit Carlf elaborat l'any 1976.

Ho diu la Gran Enciclopèdia Catalana.

I ho diu també la Comissió anomenada aposta pel Consell General Interinsular, formada per representants de totes les Illes.

Tu dius que hi ha tres historiadors prou reconeguts que afirmen el contrari. Jo te deman que me diguis a quines obres i a quines pàgines i quines proves documentals aporten per a demostrar el que diven, o si sols ho diven per opinions particulars.

Josep Segura i Salado

Dia 10.- Surt Flor de Card.

Dia 26.- El Card en Festa assisteix a una vetlada pagesa amb motiu de la "Festa del Bunyol", a Sant Joan.

Dia 25.- Se comencen els assaigs a l'Escola del Card.

Sant Llorenç d'es Cardessar

ACTIVITATS

Dies 1 i 2.- Excursió al Puig de Maria, de Pollença, amb l'Escola de Sa Pobla, per a fer un intercanvi de balls.

Dia 5.- Surt Flor de Card.

Dia 7.- En el local del Card es va haver de suspendre la reunió que s'havia de fer, per falta de part dels membres que hi havien d'assistir. Es parlà d'una propera reunió directiva.

Dia 8.- El Card en Festa va anar a una vetlada Pagesa a Inca, amb motiu del Dijous Bo. Després de l'Assaig de l'Escola del Card, de 5 a 6, partiren juntament amb els del Card en Festa cap a Inca.

Dies 8 i 9.- Acampada a Fornalutx.

Dies 15 i 22.- Assaig normal a l'Escola de Ball.

Dia 29.- El Card en Festa assisteix a una vetlada pagesa a Porreres, amb participació d'altres grups.

Bàrbara Mesquida

crònica informel

PLE EXTRAORDINARI DEL 30 DE NOVEMBRE

J. cortès

A l'ordre del dia hi havia un sol punt: mirar si es renovava el contracte amb el recaptador d'imposts. El secretari va fer notar que el capvespre abans, el recaptador havia presentat la denúncia, i que, per tant, no hagués importat que es celebràs el ple, però com que ja s'havia avisat la gent i no hi havia temps per desconvocar-lo, aprofitarien per parlar de l'assumpte. I en parlaren. Entre altres coses digueren:

- Que de l'any vuitanta el recaptador havia de cobrar devers set milions nou-cents mil pessetes i que n'havia cobrades devers tres milions i mig.
 - Que d'atrassos havia de cobrar sis milions i n'havia cobrats dos.
 - Que, per tant, dels quasi catorze milions que sumava el total, sols n'havia cobrat cinc i mig.
 - Que el recaptador manifestava que no pot cobrar perquè té altres feines.
 - Que havia de notificar les baixes que hi havia, i no ho feia.
 - Que havia cobrat lo bo de cobrar i que té l'obligació de cobrar-ho tot.
 - Que la feina no l'ha de tenir dins l'Ajuntament, sinó casa per casa.
- I, a la ff, quedaren que durant el mes que li quedava i fins que entràs el recaptador nou havia d'anar casa per casa a cobrar, i als que no volguessen pagar els notificaria que recurririen a la via d'apremi.

NOTA: Quan li fou adjudicada la plaça, el recaptador es comprometé a:

- .Cobrar el 70% dels impostos abans del 30 de juliol.
- .Dur una dedicació plena, anant casa per casa.
- .A anar a l'Ajuntament tres matins a la setmana, alguns vespres i els diumenges i festes.
- .A fer un fitxer amb una fitxa per cada contribuent.
- .A cobrar un 3% de lo recaptat coherent a atrassos i un 4% de lo referent a l'any 80.

AL PLE ORDINARI DEL 2 DE DESEMBRE, tres quarts després de l'hora convocada el batlle encara no havia comparegut, sense que ningú no es sabés donar noves. La sessió es va haver de suspendre i fer una segona convocatòria.

APLICACIONES

La cosa més interessant, al tractar de l'aprofitament de l'Energia Solar, és comptar en la quantitat d'energia rebuda diàriament del Sol.

Segons dades del "Centro de Estudios de la Energia", a Balears es reben, per metre quadrat i dia, des de 2000 Kcal el mes de gener a 6150 el juliol.

Si es considera que, una persona normal gasta d'aigua calenta sanitària a l'entorn de 400 Kcal/dia, es dedueix que si es podès captar i aprofitar la totalitat de l'energia solar rebuda amb un metre quadrat s'hauria solucionat el problema d'aigua calenta sanitària per a 8 persones a plè hivern.

Comptant, aiximateix que el rendiment tingut fins ara és d'un 30% a un 40%, es pot deduir que, amb un metre quadrat s'obté l'aigua per a dues persones durant tot l'any.

ELEMENTS FUNDAMENTALS per a una instal·lació solar d'aigua a baixa temperatura.

CAPTADOR.

No es més que una sèrie de tubs entrebaulats i a través dels quals circula l'aigua.

Els tubs estan col·locats de tal manera que formen les conegudes plaques, s'encalenteixen amb el Sol i l'aigua que hi passa els va refredant i encalentint-se ella.

La placa va dins una caixa aïllada perquè la calor obtinguda no passi al medi ambient i a la part superior hi va un vidre que el que provoca l'efecte d'hivernacle. (1)

ACUMULADOR.

Es un dipòsit perfectament aïllat al qual arriba l'aigua que ve de les plaques i del qual, a la vegada, en surt l'aigua que hi va, formant així, un circuit tancat plaques-acumulador.

Aquest dipòsit també pot fer d'intercanviador, però no és imprescindible.

D'altra banda, el dipòsit té una entrada d'aigua freda (d'un altra dipòsit o d'una red) i una sortida d'aigua calenta sanitària o de calefacció sempre disposada per facilitar l'estratificació. (2)

SISTEMA DE RECOLZAMENT I CONTROL.

Per mor que les instal·lacions estan projectades per a donar un subministre anual, resulta que a l'hivern la temperatura de l'aigua obtinguda mitjançant el sol es un poc inferior a la desitjada.

Recolzament o ajuda pot consistir en una resistència elèctrica, termo de butà, caldera de calefacció, etc.

El sistema de control consisteix en uns dispositius electrònics, que regulen el caudal d'una bomba circuladora del circuit plaques-dipòsit segons la intensitat del sol.

El sistema de control més perfecte y econòmic és el termo-sifó (3), que en la majoria dels casos no pot ser aplicat degut a les formes arquitectòniques actuals.

En tot cas l'aportació solar mitja anual es d'un 75 a un 85%. A més d'aquest sistema d'instal·lació d'aigua a baixa temperatura hi ha la d'alta temperatura que consisteix en una variant de l'anterior, amb la diferència de que en lloc d'esser els col·lectors plaques planes, son uns miralls parabòlics que concentren toda l'energia rebuda en una recta, ocupada per un tub. El líquid conductor es en aquest cas oli i pot arribar a temperatures de fins i tot 300° C i superiors.

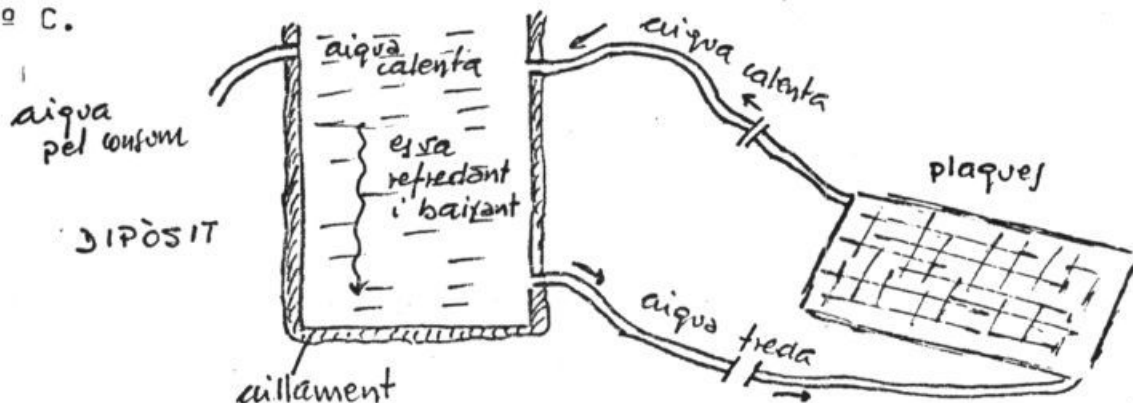
Altres forma d'aprofitar l'Energia Solar es convertirla directament en electricitat. Això s'aconsegueix amb uns panells fets amb materials dits semiconductors que tenen la propietat de transformar la llum solar, no la calor, en una corrent elèctric continu.

Es forma una corrent de 13 volts, que mitjançant un regulador de carga s'amagatzema en una bateria i a partir d'aquesta pot fer-se una instal·lació de 12 V d'una vivenda, emprant els electrodomèstics que estan apareixent en el mercat d'aquesta tensió essent destacables els fluorescents, amb un rendiment lumínic de 3 a 4 vegades superior al d'una bombeta normal.

(1) L'efecte d'hivernacles no és més que la qualitat del vidre i altres materials transparents de deixar passar la llum però molt poc la calor.

Així s'aconsegueix que el captador, estant al sol, l'aire no el refredi.

(2) Estratificació és la propietat que tenen els líquids que fa que el més calent pugui a la part superior del dipòsit mentre que el més fred baixa a la part inferior, pel que es pot obtenir a un mateix dipòsit i a la vegada aigua de 60° i a 30° C.

Si en el dipòsit s'instala una resistència elèctrica, sempre es posarà a la part superior i així l'única aigua que s'encalentirà serà la que s'ha d'utilitzar tot d'una estalviant-se així pèrduas de calor innecessàries.

(3) El termosifó es una conseqüència de l'estratificació.

Consisteix en fer un circuit d'aigua tancat a la part inferior es coloca un focus de calor, l'aigua calenta pujarà i l'aigua freda de les altres parts del circuit baixarà a ocupar el lloc que ha deixat la calenta al pujar.

A les instal·lacions d'Energia Solar el focus calent es la placa per tant haurà d'anar instal·lada a la part inferior i a la part superior hi haurà el dipòsit acumulador. Així, al disminuir la intensitat del sol disminuirà la circulació de l'aigua, essent així innecessari un sistema de control.

MARIA PEREZ

CATEL

Oficina de projectes i instal·lacions d'energia solar

DULZURA	1 1ª D.	T 550987	MANACOR
CUEVAS	SN	T 563835	CAPDEPERA

HEM SENTIT A T.V.E. ...

En efecte, encara que ens diguin masoquistes, veim televisió, no molta, això sí. Gràcies a tenir el receptor obert hem pogut saber que UCD s'ha oposat a diverses ampliacions de tots els parcs de Canàries, un darre l'altre. I com que encara tenen la pella pel mànec, els parcs canaris s'han quedat sense ni un metre d'ampliació.

Seguim castigant-nos amb la "tele" i compareix el vicepresident Calvo Sotelo parlant a "ex-catedra". Va parlar de la fermesa del govern en lo que se refereix al programa nuclear espanyol i afegí, més o manco, que un govern tan ferm no es deixaria impressionar per la "demagògia anti-nuclear". No podem contestar a aquest senyor amb els seus mitjans, és a dir, amb tota la TVE de UCD a les seves ordres, però tampoc li contestarem amb la seva demagògia; ens limitarem a reproduir una llista de noms d'alguns dels principals "demagogs anti-nuclears", facilitada pels nostres col·legues d'ADENEX :

Entre los científicos que se oponen a las centrales nucleares, citaremos, por ser los más conocidos, a los siguientes: Prof. Dr. Linus Pauling (Premio Nobel de Química); Prof. Dr. Watson (Genético, Premio Nobel de Medicina); Prof. Dr. Wald (Médico, Premio Nobel de Medicina); Prof. Dr. Burnett (Biólogo Premio Nobel de Medicina); Prof. Dr. Hannes Alfvén (Físico, Premio Nobel de Física); Prof. Dr. Oro (Bioquímico, nominado para el Nobel); Prof. Dr. Enrique Cerdá (Catedrático de Genética de la Universidad de Sevilla); Prof. Dr. Muñoz Domínguez (Catedrático de Física de la Universidad de Barcelona); Dr. Peter Faulkner (Ingeniero nuclear); Prof. Dr. Paul R. Ehrlich (Catedrático de Ciencias Biológicas de la Universidad de Stanford); Dr. John Gofman (Físico y médico, codescubridor del uranio-235); Dr. Tamplin (Bioquímico, biofísico, químico nuclear); Dr. Amory B. Lovins (Físico, consultor para los problemas energéticos de la OCDE); Prof. Dr. Jean Dorst (Director del Museo de Ciencias de París); Dr. Dale Bridenbaugh (Ingeniero nuclear, ex-miembro de la División Nuclear de la General Electric); Dr. R. Hubbard (Ingeniero nuclear, ex-miembro de la División Nuclear de la General Electric); Dr. G. Minor (Ingeniero nuclear, ex-miembro de la División Nuclear de la General Electric); Dr. R. Pollard (Ingeniero nuclear, ex-director de proyectos de la Nuclear Regulatory Commission); Dr. Barry Commoner, etc. etc.

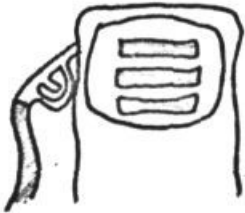
No quisieramos terminar sin transcribir dos párrafos de dos grandes científicos y a la vez dos grandes hombres, los profesores Linus Pauling y Macfarlane Burnet.

Según el Prof. Pauling, Premio Nobel de Química, "estoy profundamente angustiado por el peligro que constituye la "utilización pacífica" de la energía nuclear. No hay ninguna duda de que los productos radiactivos de los reactores nucleares causarán perjuicio a la especie humana, ocasionando, por medio de mutaciones genéticas, gran número de malformaciones congénitas o de deficiencias mentales en los niños que vayan a nacer. Pienso también que, inclusive PEQUEÑAS DOSIS DE RADIOACTIVIDAD, pueden causar cánceres y que las centrales nucleares provocarán numerosas muertes por leucemia, cáncer u otras enfermedades".

Según el Prof. Burnet, Premio Nobel de Medicina, "todas las formas de aprovechamiento de la energía nuclear son ilegítimas desde cualquier punto de vista que posea un significado para el biólogo. Las reacciones nucleares tienen su lugar en las profundidades de una estrella incluso es posible que en la genesis de las galaxias intervengan fuentes de energía aun más potentes. Pero en un medio ambiente en el que exista la vida no tienen cabida. La evolución sólo ha sido posible cuando alrededor de la tierra se formó una capa de gas para protegerla de las radiaciones letales del sol y de otros focos cósmicos. La integridad genética de la especie humana es de por sí suficientemente vulnerable desde el punto de vista demográfico y social; sería pues, biológicamente estúpido añadir al medio ambiente otro veneno genético específico: los isótopos radiactivos".

EpíPeLiAber, per J. cortès

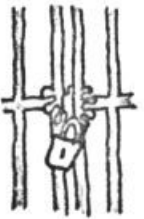
¿Sabíeu que si s'Ajuntament ho demanava a CAMPSA hi ha moltes possibilitats de que a fegissen un altre surtidor de gasolina NORMAL?

Iddò si no ho sabíeu, ja ho sabeu. Només fa falta que algú faci passes.

Me pareix molt be que s'Ajuntament gastí uns dobbers en es camp de futbol, que, a la fi, és de tot es po-ble.

Lo que no m'ho pareix tant és que es dissabtes que no hi ha futbol estigui embarrat, i que ningú no hi pugui anar.

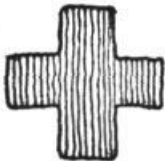
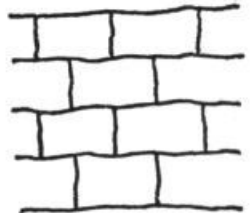
Si tots pagam, que tots ho poguem disfrutar. No ho trobau?

M'han dit que es magatzem que ha de fer s'Ajuntament valdrà més de cinc milions de pessetes. Vatua el món! Té collons de valer més es magatzem que lo que hi posin dedins!.

I això que cada instant diven que no hi ha menuts! Sagrades, si n'hi arriba a haver!

Mirau que ho és colló en Guillem de sa Bagura! En lloc de demanar permís per arreglar sa teulada o per fer un quarto de bany, fa plans, sol.licita es permissos que toca i, clar, li costa un ronyó. Més se'n mereix! És que n'hi ha que són lo que no hi ha!. Sort que són pocs, que si no, malavesarien s'Ajuntament!.

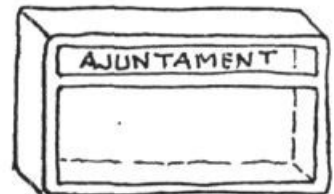
No és ver que en es bocí de terra que compraren per construir-hi sa Creu Roja, hi hagin posat un lletrero que diu: "Bienvenidos a San Lorenzo de Descardazar".

Ho sé ben cert que no és ver. No hi cabria!

Es batle s'enfada perquè diu que noltros només apuntam ses coses dolentes.

Pot donar gràcies an es déus de sa informació de que sols apuntem ses que realment tenen poca importància.

¿No és ver, senyor batle?

No és ver que es renou que se sent an es baixos de s'Ajuntament sigui produït p'es Grup Anarco-Marxista llorencí, que soscava es fonaments de sa Casa d'es Poble.

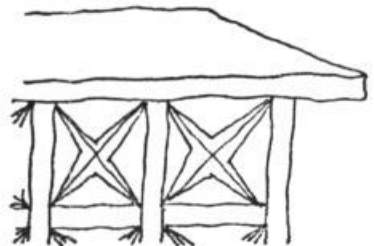
Es que s'Ajuntament hi fa una biblioteca.

A s'Ajuntament han llevat sa barra.

Uep! Mos hem d'entendre. Quan dic barra, me referesc a sa barra-taurell-mostrador que hi havia a ses oficines.

S'altra, sa "barra-barra", està molt més aferrada i s'haurà de mester més d'un fuster per llevar-la-se de damunt.

No, i això que fa més nosa que sa que hi havia!

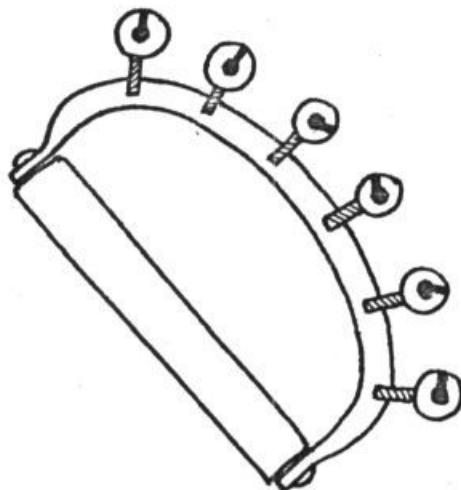
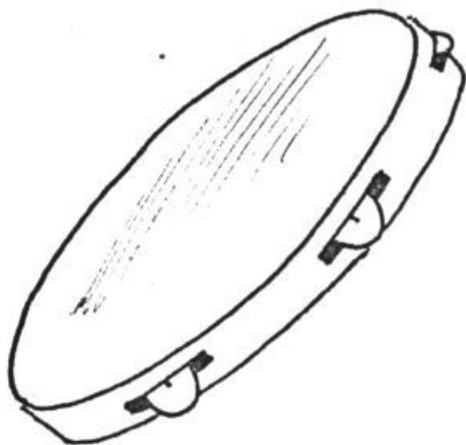
Instrument tradicionals de mallorca

m. galmés i j. cortès

CASCAVELLS

Els cossiers i els cavallets, amb cascavells a les cames, marquen el ritme d'aquestes danses fantàstiques.

Amb un tros de fuste, -dues tatxes i un tros de cuir amb cascavells, és bo de fer un picaroler. El seu dringar, agafat amb la mà o amb el peu, és fresc i amorós.

PANDERO

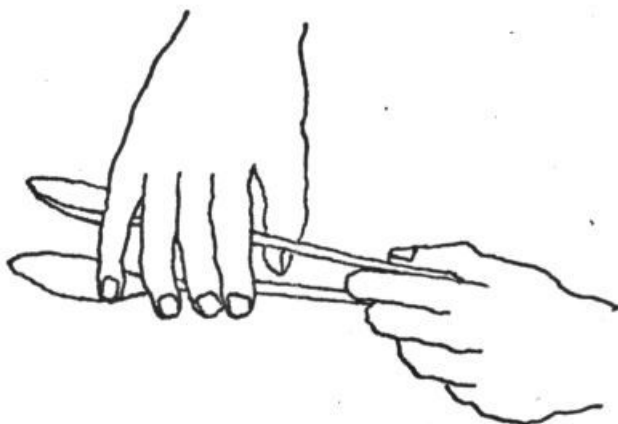
Amb una riscla de fusta, pergamí i taps de trina o coca --es clafats i posats un contra l'altre amb un forat enmig-- és fàcil fer-ne un mateix.

S'hi pega amb la mà pels voltants i se fa tremolar passant el dit gros per damunt el pergamí.

CULLERES

Si bé pròpiament no són objecte musical s'usen tradicionalment per tocar. Les millors són les de fusta de taronger.

Dues culleres de fusta = juntes per la part còncaua ; amb la mà esquerra s'agafen pel mànec amb l'índex enmig. La mà dreta va movent les culleres, les quals repiquen una contra l'altra i la cullera de baix, a més, pega damunt la cuixa.

costums

Es nostre poble està dins una vall. Fa quaranta anys era molt petit -només tenia alguns carrers-, però gràcies a Déu ha crescut molt en número de cases, no d'habitants i segueix es sent un poble pagès on reina sa pau i sa tranquil·litat que avui, per desgràcia, falta per molts de llocs d'Espanya.

Abans, quan venien de Ciutat, en arribar an es poble lo primer que se sentia, si venien es vespre, era s'olor de petroli. Si era de dia trobaves qualque truja o porc p'es carrer, ses gallines que pasturaven, carros que dormien al serè perquè l'endemà de matí havien de partir cap a fora-vila, es carers sense asfaltar... Es vespres senties s'olor de sa grei-xonera de ses sopes i sa gent que se n'anava a dormir dejorn. Com que no hi havia electricitat cremaven llum d'oli, d'en -cruia i quinqué.

S'aixecaven ben de matí. A les cinc i mitja tocaven missa primera. Ses tavernes ja estaven obertes i sa madona ja havia girat sa cafetera a fi de que quan hi anassen es clients trobassen un bon foc de llenya i es cafè fet.

Quan avana a sortir es sol molts d'homos ja tenien es carro preparat i es cavall o mul junyit per partir cap a jornal , que se feia de sol a sol. Sa madona de sa casa, es vespre abans, ja havia preparat sa bossa o senalleta per dur-se'n es berenar i es dinar. Darrera es carro hi solien anar, fermats, sa cabra i es ca, que mai hi faltava. Anaven an es camp a tot temps: per sembrar i llavors a rebassar s'herba que havia crescut dins es sembrat.

A la vila hi havia dos forns: es de Ca'n Ramon i es de Ses Pedres Llises. Quan havien de pastar ses nostres mares mos enviaven a demanar forn per sa primera o segona fornada:

-Ave Maria Puríssima. ¿Que porem pastar demà a sa primera, m'ha dit mumare?.

-Si. A les set.

Es vespre abans, a ses cases que tenien pastera, preparaven sa farina i es cernadors per passar-la, per por que no hi hagués alguna gramenera, hi posaven llevat -beneït es dia de Sant Blai- i conservat dins una escudella tapada amb una fulla de col. Ses cases que no tenien pastera pastaven dins un ribell gran. També solien fer coca amb verdures i de tallades, segons es temps.

En aquell temps no existia sa ràdio ni sa televisió. Totes ses notícies que passaven en es poble se contaven en es forn mentre esperaven que fos cuïta sa coca o es relliu (panet) . Després ajudaven a donar es pa an es forner. Cada casa tenia sa seva senyal i es forner les coneixia a totes. Més tard , primer amb una post damunt es cap i després amb un carro i un cavall, els repartia per ses cases.

Es dissabtes de diumenges i festes feien coques, ensaïmades, i, per Pasqua, panades. Avui, gràcies a Déu, poques coses falten a ses cases. An es forn venien una cosa molt típica des poble, que eren es rollets petits. Així com a Manacor lo típic són es sospiros, a Sant Llorenç eren es rollets. Avui,

.../...

acròstic

Contra la OTAN

Oronelles
Turbades
Anuncien
Naus

Negres
Opulentes

Naveguen
Altes
Triomfants
Orgulloses

Ni
Oratge
Ni
Ones

Una
Senyal
Angoixosa

Oronelles
Turbades
Aniquilades
Naufraguen

Negres
Oronelles

Ni
A cops
Tornaran
Oblidant-se

Negres
Oronelles

Gabriel Bassa Bosch

C. D. CARDASSAR

Pl. General Franco, 3

Telf. 56.90.05 — SAN LORENZO

Como nos comprometimos el mes pasado, el C.D. Cardassar seguirá informando desde esta revista local "Flor de Card", que gentilmente nos brinda un espacio. Y está comprobado que cuando las cosas marchan bien, es cuando mejor y con más ganas se puede escribir.

Durante el mes de noviembre sin conocer la derrota, se ha consolidado como equipo puntero de esta segunda regional, a un paso de alcanzar el liderazgo.

Lo más digno de elogio y que más ganas de resaltar hace, es este afán de victoria y disciplina de conjunto que ha sabido imprimir al equipo el "Mister" Galmés, secundado por toda la plantilla.

Loable también es su capacidad realizada, con un Nadal que, con mucha liga por delante, ya lleva 10 goles contabilizados, seguido de Ferrer con tres.

Si muchos son los éxitos deportivos, éstos se ven respaldados por el esfuerzo de los aficionados, y podemos decir muy ufanos, que contamos con un número de socios superior a muchos equipos que militan en primera regional, e incluso alguno en tercera nacional.

En fin, si el equipo va a más y la afición responde, con otra categoría contaremos.

M. Sureda

.../...

per desgràcia, tenen sa màquina espanyada i no se pot arreglar. Quina pena! Tants d'invents com se fan i avui és una cosa que ha quedada a sa història!

Però encara, en es nostro poble, se conserven ses tradicions antigues.

Francesc Clapés

BOSCH I MASSANET

sastres

pça. mercedaris, 1-lr-2^a
tel 21 52 65
ciutat

sucursal al
carrer de la creu, 9
sant llorenç de cardassar

ELECTRODOMESTICS

I

FONTANERIA

ORDINAS - FEBRER

Major, 22 - T. 569100

HISTÒRIA. per r. roselló

PARTICIÓ DE TERMES (II)

Segonement exposa esta part que quant fench stableria la possessio de les Planes segons consta per les afrontes del contraste aso es aseber de part del levant afronta ab la possessio de Salma y de part del mitjorn ab la possessio de m.^o Jacme Vives dita la Torra axi com per vostres savieses se es vista una fita en loch dels Cabassers la qual fita no te cosa ninguna que la atura devant per tant preten esta part haver de pesar a la possessio de la Real com consta per dit acte en el qual vol star y tembe haver de afrontar ab la possessio de Tanger y Galicant a la part de ponent y de part de tremuntane diu afrontar ab se possessió de esta part y de aquí diu dita fita del Puig discorrer per la fita del bosc de la Vadella y dita la Subirana en la qual afronta es la fita pretesa per dit Sor. Togores de aquí avant per altres fites fins en lo molt de les Planes com largament es de veura en dites fites y per major confirmatio y corroboratio de su prefancio depossa esta part lo acte del establiment de la possessio de les Planes del qual se ha de estar y no a fonament de paraules pretes com mes largament se pora veura per los testimonis per esta part donats quant seran publicats en los quals preten provar que vivint lo Magch. Senyor Hieroni Togores mana expressament a los arrendadors de les Planes mirassen lo bestiar de qualsevol specie fos de orella fins al Puig de la Agulla y los caps dels Cabassers y aso se feya ya antes esta part posseheix la cavalleria dita dels Lulls com mes largament ara se pot veura en lo senyal de dits bestiar y dit Puig de la Agulla es mes a ponent de la fita del Puig pretesa per dit Sor. Togores la qual fita no es de la Real sino partio de la possessio de esta part dita la Subirana y de la possessió de les Planes con demunt esta diu.

Tercerament preten esta part que justa forma de les afrontes del acte ni sien firmades com eran provades.

Ultimament adverteix esta part a vostre saviesa lochtinent del Senyor Procurador real que dit Sor. Togores vol emplear lo abadiat per lo delma de la Cavalleria lo que es gran dan del Sor. Rey com largament se pot provar ab los delmes del delma del Sor. Rey com sia conforme a justitia y raho dit Senyor Togores no poder pesar mes la Royal sino per partio de Tanger y Galicant que son dar tres afrontes y apres de la afronta de aquesta part dita la Subirana y com estes coses clarament se sien provades y vistes conforme lo acta al qual esta part sempre sa reffer supplica y demana per vostres senteses sia donat silenci al Magch. Senyor Miquel Luis de Togores y per major verificatio y corroboratio de dites coses depossa esta part lo dit acte del tenor seguent:

Die vigésima secunda mensis maij año M. CCCC lxxv.^o
Noverint universi quod ego Joannes Ballester etc. *(falta a l'original)*.

Die sabbati xliij mensis augusti anno anat. Domini M. D lxxx.

Los die e any deussus dits perseverant enar de la vila de Manacor los honorables Cristofol Serra lochtinent del honorable batle de dita vila y Bart.^o Cabrer lochtinent del Senyor Procurador Real de Mallorca ab intervenció dels honorables Matheu Gilabert m.^a y Pere Alcover promens de voluntad de les parts elegits y quasi constituits a la fita dels Cabassers y apres de aquí aportanos m.^o Francesc Miquel Ballester en una fita ab dos fioles prop la Font del Bosch per part de la tremuntana la qual fita responia a la fita dels Cabassers pretenint dit m.^o Ballester la partio de les Planes y de la Real arribar en dita fita e per part del Senyor Miquel Luis Togores en contrari replicant dela que dita fita no tenia res ni feya partio en lo que dit m.^o Ballester pretenia y per mes corroboratio de justicia no obstant que dit m.^o Ballester cose alguna fins en aquella hore aques dona de contra la pretencio del dit Togores requeri lo dit Senyor Togores lo lochtinent de batle y lochtinent de Procurador Real y promens prenguessen informatio dels testimonis de val scríts los quals diguessen si sabien les partions de les Planes y de la Real y aquí matex lo dit Senyor Togores presenta un acta y un memorial y son los testimonis com se sequexen:

.../...

Jacme Galmes fill de Jacme de Manechor testimoni pres de voluntat de les parts e pres en jurament per lo lochtinent de batle e interrogat si scebia la fita dels Cabassers si era de Lucamar o de la Torre de m.^o Jacme Vives e dix dit testimoni que dita fita dels Cabassers esser de Lucama y no de la possessio dita la Torre de m.^o Vives y que ha molt trast de la partio de m.^o Vives fins adita fita dels Cabassers.

Item fone interrogat dit testimoni per lo dit lochtinent de batle si scebia les partions de les Planes y de la Real e dix dit testimoni que sempre ha oit dir que lo Avencar y la Mate dela de les figues era tot de la possessio dita la Real y no de les Planes y aso es lo que ell sap.

Pere Fabrer idi de dita vila de Manechor testimoni pres de voluntat de les parts y en jurament e interrogat per lo honorable lochtinent de batle si scebia la fita dels Cabassers esser de Lucama o de la possessio dita la Torre de m.^o Vives e dix dit testimoni que ell no sap la fita del Cabassers empero que sab que los Cabassers y no de la Torre de m.^o Vives y que ha gran distancia de la partio de m.^o Vives y dels Cabassers de un loch altre y eso sap perque habitat molt temps a Lucama.

Item fone interrogat dit testimoni si sabia les partions de les Planes y de la Real e dix dit testimoni que ha oit dir a homens vells que lo Avencar dit de la Real y la Mate dita de les figues era de la possessio dita de la Real y que a la Mate de les figues avia una fita que xepave la Serra dels clapers y aso es lo que ell sab.

Miquel Palafanguer major de dita vila testimoni pres de voluntat de les parts y en jurament per lo dit lochtinent de batle e interrogat si sabia les partions de les Planes y de la Real e dix dit testimoni lo que ell sap que ha oit a dir a homens vells que lo Avencar dit de la Real y la Mate de les figues que era de la Real y que a la Mate de les figues e avia una fita la qual xapave lo puig de la Serra dels clapers e exo es lo que ell sab.

Die xvij mensis augusti anno predicto.

Gullem Febrer idi de dita vila testimoni pres de voluntat de les parts y pres en jurament per lo lochtinent de batle e interrogat si sabia les partions de les Planes y de la Real e dix dit testimoni que lo que ell sab es que ha oit dir que les partions de la Real y de les Planes eran e passaven per lo puig dit de la Serra dels Clapers y que ell sab que lo delma que daven del bestiar de les Planes era fins a la Serra dels Clapers y laltre part era del abadiat y axo es lo que ell sab.

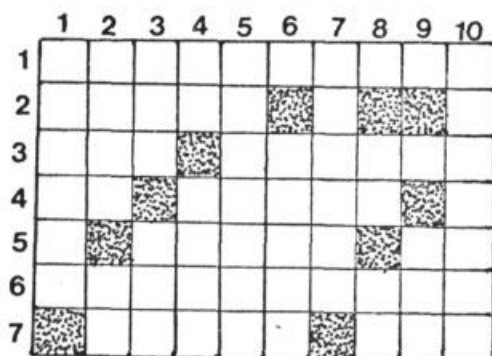
Lo matex die e hora dessus calendada aso es a xvij de agost anaren hora tarde tots los demun dits jutges sensa les parts sols ab los dits dos homens que aso es Jacme Galmes, y Pere Febrer idi los quals amostrasen lo loch dita Serra dels Clapers y Mata de les figues y arribats allí puyant alt a la Serra dels Clapers tots los demun dits jutges mirant y considerant lo loch y tenint en memoria y devant los ulls los testimonis actes y altercations se eren fetes per dites parts per rahó de posar dita partio o fites, se resolgueren tots los sobredits jutges en un parer que era de posar les fites y partió al sendemà per no haverhi temps en aquell dia prop de un ullastre o ravell corresponent a la fita del Puig de la fita y de altra part a la muntanye dita la Esquerda y stant en açò en una matexa cosa concordats sentiren Pere Fabrer idi un dels dos homens quills gula ven que dix a lo Senyors veus aci una fita y axi ells enaren alia y trobaren la fita qui corresponia dreita linea ont ya staven determinats de posar les fites a partions, la qual fita se te per cert que no es en memoria de homens averla vista, a nostre arbitre fa partio de les Planes ab la Real juxta forma de la depositió dels testimonis qui abaxe de la fita del Puig y mira a la volta de la mate de les figueres y de aquí tira als Campassos y de aquí tira devers la Esquerda.

El die xx v^o mensis augusti anno predicto mdlxxx instanciam Mag. Michaelis Togores, locumtenens honor, bajulo honorabili Cristoforus v Serra retulit et fidem fecit quod Raphael Bou sagio assignase magnifico Michaeli Ballester ad audiendum sententiam ad diem crastinam in tertiliis.

Et die jovis vigesima quinta mensis augusti anno a nativitate Domini MD lxxx comparuit in presenti curia bajulle de Manechor magnificus Franciscus Michael Ballester et obtulit supplicationem tenoris sequentis quam legi etc.

si lleu... per m.galmés

HORIZONTALS.- 1-Eina per a fer canals. 2-Comissió encarregada d'adjudicar els pre - mis en un concurs. Símbol del Nitrogen. Vo - cal. 3-Orgull. Persona que presta diner - amb usura. 4-Tercera persona del pretèrit - perfet del v. dar. Pla petit al cim d'una - muntanya. Vocal. 5-Vocal. Localitat on les tropes en marxa s'aturen per passar la nit Llengua provençal. 6-Tros de fusta amb què es rasen les mesures. Símbol de l'oxigen . 7-Lloar. Ésser. **VERTICALS.-** 1-Prestar el

seu concurs en un treball. 2-Atenció a vetllar pel bé o pel bon estat = d'algú o d'alguna cosa. Símbol de l'argent. 3-Verga de fusta flexible = que serveix per a tirar fletxes. Nom de lletra. 4-Símbol del Sodi.(Cast Pala amb la que es dona a la pilota en el joc del béisbol. 5-Acció d'a - turar. 6-Cinquanta. Son letàrgic. 7-Que té la forma d'un anell. 8-Cinc - cents. Déu egipci. Cara del dau marcada amb un punt. 9-Vocal. Nom de lletra. Conjunció. Prefix que denota l'absència d'un òrgan. 10-Lloc, a les esglésies, darrera el cor.

A P I T I M B A L O S L
B L T A L E R T S I S J
D A S M M M R D P E I P
E T T B A Q I E T R M C
Z E E O R Z R E M I B T
N R R R A C Y D E C O R
C E R E C N G H I O M S
E T E T A K L M X O B N
R S F T N Y F U D L A J
N R S S T P L M A C D N
E A F G H J K C R S L G
C A S C A V E L L S P T

Deu instruments de percussió.

E N D E V I N A L L A

Blanc de naixement,
negre de color,
coll de carabassa,
morro de furó.

F U G A D E V O C A L S

L. Q.. N. S. P.G. .MB
D.BL.RS, S. P.G. .MB D.-
N.D.S

Determinar quina de les definicions de cada paraula és la correcta.

- 1- CUP.- A)Soterrani que serveix per a guardar olives, gra,... B)Pas sió pel diner. C)Tascó.
- 2- ESCOLIM.- A)Regalim d'un líquid que s'escola. B)Posar escolis(a una obra, a un escrit). C)Escollar.
- 3- GRATAR.- A)Ronya. B)Fregar amb les ungles. C)Pas a través d'una costa abrupta.

SOLUCIONS

---SA FORMIGA---
--LO QUE NO SE PAGA AMB DOBLERS, SE PAGA AMB DINADES--

3=B

2=A

1=A

A C A N A L A D O R
C U R A T N
E U R C U S U R E R
D A E R O L A A
A E T A P A O C
R A S A D O R A O
G A B A R S E R

C A S C A V E L L S
A
S
S F T
T E T A
E R E C N
R R R A Y
E E O R E
T I B A
A S M W
I E I
S I S I S
T I M B A L
L V B W I

darrera plana

FLOR DE CARD Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar, c/. Mossèn Galmés, número 67.
 Novembre de 1980. Número 52.
 Dipòsit legal 765-73
 Director: Bartomeu Domenge i Amer.
 Cap de redacció: Josep Cortès i Servera.

TAULA

Portada	Mistos	Guillem Nadal
2	Parlem de divorci	Josep Cortès
6	Fulles de bloc	Rafel Duran
7	Parlem una mica d'educació	Guillem Pont
8	Acords de l'Ajuntament	Josep Cortès
8	Crònica d'un concert	Felip Blau
9	Llibertat d'expressió	Antoni Sansó
9	Cartes	Josep Segura
10	Activitats del Card	Bàrbara Mesquida
10	Crònica informal	Josep Cortès
11	Energia solar: SI	Marià Pérez
14	Espipellades	Josep Cortès
15	Instruments tradicionals	Maria Galmés
		Josep Cortès
16	Costums	Francesc Clapés
17	C.D. Cardassar	Miquel Sureda
17	Acròstic contra la OTAN	Gabriel Bassa
18	Història	Ramon Rosselló
20	Si lleu...	M. Galmés
21	Darrera Plana	

COL.LABOREN Difusió: Guillem Quina i Elisabet Nicolau
 Tresoreria: Guillem Quina
 Mecanografia: Joana Domenge

NOTA Els articles apareguts en aquesta revista únicament expressen l'opinió dels seus propis autors.

SERVICIO DE PSICODIAGNÓSTICO Y ORIENTACION

GABRIEL GENOVART SERVERA

PSICOLOGO Y PEDAGOGO

- Diagnóstico y tratamiento de las dificultades de aprendizaje y retraso escolar.
- Problemas emocionales de la niñez y la adolescencia.
- Exámenes psicotécnicos y orientación profesional para estudiantes de EGB, BUP, COU y FORMACION PROFESIONAL.
- Servicio de información al estudiante.

C/. Santo Cristo, 10
 MANACOR
 T. 55 07 88